

Рейтинговий звіт ОТПВ 001-008 short про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування	АТ «ОТП БАНК»
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія	оновлення
Дата визначення:	05.11.2013 р.
Дата оновлення:	08.06.2017 р.
Кредитний рейтинг:	uaA+
Прогноз:	стабільний

Наданий у результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Для проведення процедури оновлення кредитного рейтингу агентство «Кредит-Рейтинг» використовувало фінансову звітність АТ «ОТП БАНК» за 2015–2016 рр. та I квартал 2017 року, а також внутрішню інформацію, надану Банком у ході рейтингового процесу.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, що надана самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства. Було проаналізовано інформацію стосовно усіх істотних аспектів діяльності банку. Дані балансу та звіту про фінансові результати наведено у Додатках до цього рейтингового звіту.

Рейтингове агентство не проводить аудиторську перевірку наданої клієнтом інформації.

Положення звіту щодо тенденцій розвитку ринків, на яких працює клієнт, та ризиків, притаманних цим ринкам, ґрунтуються на ринкових умовах і чинниках, що діяли на момент написання звіту.

Рейтинговий звіт не є рекомендацією щодо купівлі або продажу цінних паперів. ТОВ «Кредит-Рейтинг» не несе відповідальності за результати кредитних, інвестиційних або господарських рішень третіх осіб, прийнятих виключно на основі інформації звіту.

Деякі кількісні дані, які аналізуються у звіті, наведені після відповідного округлення. У зв'язку з цим, значення певних показників, що наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових.

Визначення поточного рейтингу

Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом uaA характеризується ВИСОКОЮ кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності чутливий до впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Стабільний прогноз вказує на відсутність наявних передумов для зміни рейтингу протягом року.

Знаки «+» та «-» позначають проміжні категорії (рівні) рейтингу відносно основних категорій (рівнів).

Рейтингова історія

Історія кредитного рейтингу АТ «ОТП БАНК»

Дата:	05.11.2013 р.	08.06.2017 р.
Рівень кредитного рейтингу:	uaA+	uaA+
Прогноз:	стабільний	стабільний
Рейтингова дія:	визначення	підтвердження

Рівень кредитного рейтингу АТ «ОТП БАНК» підтримується:

- можливістю підтримки Банку акціонером – OTP Bank Plc., який є найбільшим банком серед фінансових установ Угорщини та лідером угорського банківського ринку;
- диверсифікацією клієнтського кредитного портфеля за основними позичальниками;
- диверсифікацією ресурсної бази за основними контрагентами;
- диверсифікацією коштів корпоративних клієнтів та кредитного портфеля суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності;
- високими показниками ефективності діяльності;
- відкритістю та прозорістю.

Рівень кредитного рейтингу АТ «ОТП БАНК» обмежується:

- схильністю Банку до валютного та кредитного ризиків, що може негативно вплинути на ліквідність і капіталізацію;
- невідповідністю активів та пасивів за строками до погашення;
- впливом негативних чинників на фінансовий ринок і невисокою та нестабільною діловою активністю в окремих секторах економіки, що може призвести до погіршення показників діяльності Банку.

Основні фінансові показники АТ «ОТП БАНК»

Показник	01.01.2013	01.01.2014	01.01.2015	01.01.2016	01.04.2016	01.07.2016	01.10.2016	01.01.2017	01.04.2017
Активи, млн. грн.	20314,99	18722,35	21505,50	21125,49	22658,42	22504,71	23701,13	24831,46	26441,43
Кредитно-інвестиційний портфель, скоригований на суму резервів, млн. грн.	17185,72	15541,79	16930,65	16667,35	16039,10	16047,62	15975,98	19208,14	20632,92
Кошти клієнтів, млн. грн.	8853,71	9422,01	13869,16	17460,12	18664,64	18573,18	19451,10	21403,19	22201,41
Власний капітал, млн. грн.	3488,30	3359,40	1374,82	1584,15	1967,19	2118,36	2518,91	2559,99	2851,69
Доходи, млн. грн.	3307,96	3603,29	4650,14	5166,87	1246,80	2523,82	3305,77	4383,46	1102,79
Витрати, млн. грн.	3046,44	3485,99	6649,24	8076,68	919,53	2052,48	2431,58	3421,45	823,30
Чистий операційний дохід, млн. грн.	1598,02	1791,08	1622,90	2640,79	816,44	1064,31	1422,33	2068,47	677,39
Прибуток до сплати податку, млн. грн.	272,91	206,06	-2167,77	-2932,66	327,27	530,26	780,90	868,72	279,49
Чистий прибуток, млн. грн.	261,53 ¹	117,29 ²	-1999,10 ³	-2909,81 ⁴	327,27	471,35	874,19	962,01 ⁵	279,49
Доходність активів (ROA)*,%	1,29	0,63	-	-	-	-	-	3,87	-
Доходність капіталу (ROE)*,%	7,50	3,49	-	-	-	-	-	37,58	-

¹ фінансовий результат за МСФЗ підтверджений аудиторським висновком 183,43 млн. грн.

² фінансовий результат за МСФЗ підтверджений аудиторським висновком 349,41 млн. грн.

³ фінансовий результат за МСФЗ підтверджений аудиторським висновком (3 416,36 млн. грн.)

⁴ фінансовий результат за МСФЗ підтверджений аудиторським висновком (2 847,72 млн. грн.)

⁵ фінансовий результат за МСФЗ підтверджений аудиторським висновком 954,12 млн. грн.

*значення на звітну дату

Резюме

Публічне акціонерне товариство «ОТП БАНК» працює на банківському ринку України з 1998 року. Банк має статус відповідальної особи Банківської групи АТ «ОТП БАНК» згідно з рішенням Комісії Національного Банку України з питань нагляду та регулювання діяльності банків №673 від 13 серпня 2013 року. До складу Групи наразі входять: ТОВ «ОТП Лізинг» та «Компанія з управління активами «ОТП Капітал».

Діяльність Банку здійснюється відповідно до Статуту, чинного законодавства та на підставі ліцензій. Місцезнаходження Банку: Україна, 01033, м. Київ, вул. Жилянська, 43.

АТ «ОТП БАНК» функціонує як універсальний банк, що активно працює з різними групами клієнтів. Утриманню конкурентних позицій на фінансовому ринку сприяє надання максимально повного спектру банківських послуг та розгалуженість регіональної мережі, що охоплює майже всі регіони України та налічує 85 відділень, одне з яких наразі тимчасово не працює.

Активні операції фондуються клієнтськими коштами та власним капіталом, на обсяг якого в 2015 році чинило тиск спрямування суттєвого обсягу коштів на формування резервів для відшкодування можливих втрат від активних операцій. З метою підтримання показників капіталізації залучалися кошти на умовах субординованого боргу та нарощувався статутний капітал. Вжиті заходи разом із прибутковою діяльністю фінансової установи в минулому та поточному роках сприяли підвищенню показника адекватності капіталу. В листопаді 2016 року, згідно з умовами договору, Банк повернув кошти, що залучалися на умовах субординованого боргу. При цьому, показник достатності (адекватності) регулятивного капіталу перевищує нормативне значення. Якість власних коштів АТ «ОТП БАНК» задовільна.

В зобов'язаннях Банку превалюють кошти клієнтів, обсяг яких, незважаючи на складну соціально-політичну ситуацію в країні, мав позитивну динаміку. Фактичний приріст за підсумками 2015 та 2016 років перевищував 6% та 17% відповідно, за підсумками 3 місяців поточного року – сягнув майже 4%. Кошти залучені здебільшого на короткостроковій основі, що підвищує чутливість до ризику ліквідності. За видами валют переважають кошти у національній валюті.

Ресурсна база диверсифікована за основними кредиторами, депозитний портфель – за основними вкладниками, а кошти корпоративних клієнтів – за видами економічної діяльності. Якість ресурсної бази АТ «ОТП БАНК» задовільна.

Основним доходним активом є клієнтський кредитний портфель. Останній, на відміну від портфеля коштів клієнтів, протягом аналізованого періоду мав тенденцію до скорочення – за підсумками 2015 року, незважаючи на відновлення в обліку раніше списаної безнадійної до повернення заборгованості, зменшився майже на 2%, за підсумками 2016 року та 3 місяців поточного року – більше ніж на

7%, та більше ніж на 2% відповідно. Вагомою складовою активів Банку, зважаючи на структуру ресурсної бази за строками користування коштами, є високоліквідні активи.

За строками користування кредитними коштами переважають короткострокові кредити, за цільовим призначенням превалюють кредити, надані в поточну діяльність. Іпотечні кредити формують близько 20% кредитного портфеля та/або близько 56% кредитного портфеля фізичних осіб. Зобов'язання за іпотечними кредитами здебільшого забезпечені нерухомим майном, що в умовах складної ситуації в економіці країни та низької ліквідності ринку нерухомості підвищує чутливість до ринкового ризику.

Питома вага валютної складової дещо знизилася, проте перевищує половину портфеля. При цьому, значна частина позичальників не має валютних надходжень, що підвищує ризик погіршення платіжної дисципліни позичальників в умовах валютно-курсних коливань. Ситуація дещо пом'якшується достатньою диверсифікацією клієнтського кредитного портфеля за основними позичальниками.

На діяльність АТ «ОТП БАНК» мали вплив характерні для банківської системи наслідки фінансової кризи. Кредитний та валютний ризики в умовах девальвації національної валюти реалізувалися в погіршенні якості активів. Відновлення в обліку суттєвого обсягу раніше списаної безнадійної до повернення заборгованості (понад 4,6 млрд. грн.) у IV кварталі 2015 року зумовило зростання обсягу простроченої заборгованості. Протягом 2016 року та I кварталу 2017 року обсяг простроченої заборгованості суттєво скоротився. Остання станом на 1 квітня поточного року становила 23,35%. Разом з тим, загальний обсяг 10 класу заборгованості юридичних осіб та 5 класу заборгованості фізичних осіб формує майже 49% портфеля, що свідчить про наявність потенційно проблемної заборгованості.

Банком на постійній основі вживаються заходи щодо примусового стягнення проблемної заборгованості, проте мала місце її переуступка третім особам та списання безнадійної до повернення заборгованості. Окремо слід зауважити, що заходи, які вживалися співробітниками Банку щодо стягнення списаної безнадійної заборгованості, мали позитивний результат (протягом аналізованого періоду було повернуто раніше списаної безнадійної заборгованості на загальну суму 83,45 млн. грн.).

Щомісяця Банк здійснює розрахунок кредитного ризику за активами відповідно до вимог, визначених внутрішніми нормативними документами. При цьому враховується значення кожного з компонентів кредитного ризику (розмір експозиції під ризиком, імовірність дефолту, рівень втрат унаслідок дефолту) залежно від виду боржника/контрагента, виду активу, виду забезпечення, валюти боргу та способу оцінки активу. На покриття збитків від зменшення корисності активів Банк формує резерви. Клієнтський кредитний портфель покривається сформованими резервами більше ніж на 39%, прострочена заборгованість – у повному обсязі.

Серед забезпечення зобов'язань за кредитами – нерухоме та рухоме майно, майнові права на грошові кошти та інше майно.

Портфель цінних паперів до погашення сформовано депозитними сертифікатами, емітованими НБУ, в портфелі цінних паперів на продаж превалюють ОВДП.

Основними складовими високоліквідних активів АТ «ОТП БАНК» протягом аналізованого періоду були кошти на НОСТРО рахунках, здебільшого в іноземних банках, та ОВДП й депозитні сертифікати, емітовані НБУ, що забезпечує прийнятний рівень доходності за відсутності кредитних ризиків. На коррахунку в НБУ кошти підтримуються в обсязі, достатньому для своєчасного обслуговування клієнтів та виконання власних зобов'язань. Від'ємне значення кумулятивної невідповідності активів та пасивів строком до 1 року станом на початок II кварталу не досягало 2%.

Якість активів АТ «ОТП БАНК» задовільна, проте, в поточних економічних умовах не виключено її погіршення.

Обсяг міжбанківських операцій та обсяг операцій з пов'язаними з Банком сторонами незначний.

Обсяг загальних адміністративних витрат відносно валового доходу та ефективність діяльності протягом аналізованого періоду були прийнятними. Суттєвий обсяг відрахувань на формування резервів під активні операції у 2015 році (в структурі витрат перевищили 60%) зумовив від'ємне значення фінансового результату. За підсумками минулого року та 3 місяців поточного року обсяг відрахувань на формування резервів був значно меншим у порівнянні з 2015 роком, діяльність Банку була прибутковою.

Банк має запас міцності за переважною більшістю економічних нормативів НБУ. Разом з тим, враховуючи збереження складної економічної ситуації та часті зміни вимог банківського законодавства, контроль за ризиками є актуальним для Банку. АТ «ОТП БАНК» притаманні спільні ризики для банківської системи. Разом з тим, уразливість банківської установи до окремих ризиків розцінюється на індивідуальній основі, виходячи із моделі внутрішньої організації, активності Банку на окремих ринках, управління активними та пасивними операціями, а також якості вкладень і стабільності пасивної бази. Наразі Банк має підвищену чутливість до кредитного, валютного та ризику ліквідності, чутливість до інших індивідуальних ризиків є помірною або низькою.

Основними напрямками стратегічного розвитку Банку передбачена концентрація зусиль на розширенні позицій в межах внутрішнього фінансового ринку щодо формування ресурсної бази, що супроводжуватиметься вдосконаленням та зміною інструментів залучення. Щодо розміщення коштів, то надання широкого спектру послуг охоплюватиме як сегмент приватних, так і корпоративних клієнтів з акцентом на високі європейські стандарти послуг та продуктів Банку, прийняті в групі ОТП.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг АТ «ОТП БАНК» підтверджено на рівні uaA+, прогноз «стабільний».

Голова рейтингового комітету

М. Б. Проценко

**Начальник відділу рейтингів банківських
установ**

Г.П. Винник

Додатки

Дані балансу АТ «ОТП БАНК», млн. грн.

Показник	01.01.13	01.01.14	01.01.15	01.01.16	01.04.16	01.07.16	01.10.16	01.01.17	01.04.17
Активи									
Готівкові кошти, банківські метали та залишки в НБУ	1193,25	1989,58	1569,77	1016,09	1693,50	1877,00	1531,72	1944,40	2255,19
Казначейські та інші цінні папери (НБУ)	1655,70	985,38	883,30	3243,27	1767,44	1858,87	920,92	3973,42	5357,13
Кошти в інших банках	1617,47	530,33	1644,27	2080,02	3690,49	3777,81	5695,73	2055,16	2326,90
Кредити клієнтам	17526,88	16495,69	19919,19	24534,04	25630,71	22953,90	22549,91	24166,66	23552,57
Цінні папери	300,53	255,16	34,42	14,96	14,80	15,05	15,04	15,10	15,57
Довгострокові вкладення	649,82	614,33	728,55	561,73	597,08	549,91	556,57	513,86	431,52
Нараховані доходи	525,33	534,37	729,70	1875,74	1642,98	1454,77	986,27	1039,59	1025,85
Резерви	-3428,03	-2891,53	-4666,80	-13003,04	-13246,05	-10955,73	-9623,26	-9956,35	-9637,68
Інші активи	274,04	209,03	663,10	802,67	867,46	973,13	1068,23	1079,62	1114,38
Разом активів	20314,99	18722,35	21505,50	21125,49	22658,42	22504,71	23701,13	24831,46	26441,43
Зобов'язання									
Заборгованість перед НБУ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кошти банків	40,63	479,68	473,22	0,21	0,13	13,62	0,13	0,12	45,12
Кошти бюджету та позабюджетних фондів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кошти суб'єктів господарювання	3414,89	4108,27	6257,86	8822,22	9469,35	9628,52	10338,84	12143,28	13187,86
Кошти фізичних осіб	5438,82	5313,74	7611,30	8637,90	9195,29	8944,66	9112,26	9259,91	9013,55
Кредити, що отримані від міжнародних та інших фінансових організацій	5701,13	3244,63	1550,83	0,47	0,46	0,44	0,43	0,42	0,41
Боргові цінні папери	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Субординований борг	1554,18	1549,77	3054,29	718,41	785,26	744,88	777,07	0,00	0,00
Нараховані витрати	234,92	176,60	177,49	117,00	128,07	129,72	131,07	107,66	99,95
Інші зобов'язання	442,10	490,25	1005,68	1245,13	1112,67	924,50	822,42	760,07	1242,84
Разом зобов'язань	16826,68	15362,95	20130,69	19541,34	20691,23	20386,36	21182,22	22271,47	23589,74
Власний капітал									
Сплачений статутний капітал	2868,19	2868,19	2868,19	6186,02	6186,02	6186,02	6186,02	6186,02	6186,02
Загальні резерви, емісійні різниці та інші фонди банку	351,83	397,82	515,11	2153,73	917,43	917,43	917,43	917,43	917,43
Результат минулих років	0,00	0,00	0,00	-3839,77	-5451,19	-5451,19	-5451,19	-5451,19	-4497,06
Результати переоцінки	6,75	-23,90	-9,39	-6,03	-12,35	-5,26	-7,55	-54,28	-34,19
Фінансовий результат поточного року	261,53	117,29	-1999,10	-2909,81	327,27	471,35	874,19	962,01	279,49
Разом власного капіталу	3488,30	3359,40	1374,82	1584,15	1967,19	2118,36	2518,91	2559,99	2851,69

Дані звіту про фінансові результати АТ «ОТП БАНК», млн. грн.

Показник	01.01.13	01.01.14	01.01.15	01.01.16	01.04.16	01.07.16	01.10.16	01.01.17	01.04.17
Доходи									
Процентні доходи	2659,91	2786,49	3369,01	3553,49	1077,08	2049,76	2521,78	3244,31	778,74
Комісійні доходи	399,91	456,45	506,29	706,31	187,03	389,76	618,28	871,47	237,27
Результат від торговельних операцій	117,41	66,56	367,41	634,82	-60,00	9,16	58,84	126,18	48,11
Інші операційні доходи	13,60	38,39	26,59	99,90	24,14	42,91	53,99	64,11	12,60
Інші доходи	117,14	230,65	155,15	95,26	18,56	32,24	52,77	77,26	19,83
Повернення списаних активів	0,00	24,75	225,70	77,09	0,00	0,00	0,11	0,12	6,24
Всього доходи	3307,96	3603,29	4650,14	5166,87	1246,80	2523,82	3305,77	4383,46	1102,79
Витрати									
Процентні витрати	983,20	874,66	1092,37	1421,06	298,02	615,65	910,79	1199,46	295,57
Комісійні витрати	68,76	89,33	170,09	192,19	23,57	48,33	83,49	118,11	34,68
Інші операційні витрати	540,84	592,81	1383,93	740,48	90,22	763,30	836,29	920,03	69,09
Загальні адміністративні витрати	796,60	874,37	1063,61	879,85	212,63	476,77	712,93	1103,39	269,28
Відрахування в резерви	645,66	966,04	3107,91	4865,95	295,09	89,53	-18,63	173,74	154,69
Податок на прибуток	11,38	88,77	-168,68	-22,85	0,00	58,91	-93,29	-93,29	0,00
Всього витрати	3046,44	3485,99	6649,24	8076,68	919,53	2052,48	2431,58	3421,45	823,30
Фінансовий результат	261,53	117,29	-1999,10	-2909,81	327,27	471,35	874,19	962,01	279,49